

CERCLES DE PERCUSSIÓ, Pau Gimeno

Educa amb l'Art 17/18

Els cercles de percussió són una activitat musical inclusiva centrada en la improvisació musical. La percussió és present a totes les cultures musicals en què aquesta família instrumental s'utilitza per rituals i celebracions diverses. La disposició circular convida a una activitat en què la diferenciació entre intèrpret i públic queda desdibuixada.

Tothom hi pot participar independentment del seu nivell de coneixement o experiència musical prèvia. Tenint com a punt de partida un element tan senzill com una pulsació, reflex del batec del nostre cor, qualsevol persona pot gaudir del fet de fer música, del plaer que comporta la participació i l'enriquiment personal que acompanya l'activitat.

Un cop disposades les cadires en rotllana tenim una gran varietat d'instruments que podem fer servir. Tota mena de tambors, instruments de percussió petits que poden estar fet de fusta o metall i que es toquen colpejant o sacsejant. Podem formar una orquestra de percussió igualment amb materials de tota mena que tenim a l'abast (estris quotidians i domèstics) i que són bastant més assequibles.

DINÀMICA DEL CERCLE

Partint de l'afirmació que tothom té ritme i pot fer música el grup amb qui treballem comença per experimentar el conjunt com una unitat potent.

I. Exercicis pensats perquè la totalitat del grup experimenti la connexió.

1. Iniciar un ritme tots al mateix moment amb una consigna senzilla com: "un, dos, comencem a tocar"
2. Aturar aquest mateix ritme tots plegats a un senyal del facilitador.
3. Experimentar amb les dinàmiques fort/flux i canvis de velocitat amb la totalitat del grup.

II. Exercicis que destaquen particularitats.

Arthur Hull pioner i mestre de l'art del cercle de percussió utilitza el terme esculpir per separar elements del grup que inicialment tractem com una unitat. Esculpir en aquest sentit vol dir silenciar una part del cercle per ressaltar la presència d'una part del grup i posar-la en valor.

Un dels exercicis més senzills a un cercle de percussió és el de deixar la meitat del cercle en silenci mentre l'altra meitat segueix tocant. Amb la meitat silenciada es pot fer el joc de pregunta resposta: el facilitador fa una frase rítmica breu que aquesta meitat del grup respon. La meitat que està mantenint el ritme segueix tocant i és un suport de la pregunta resposta.

Destacar la resta de grups d'instruments pot ser una altra manera d'esculpir el cercle. Per aconseguir mostrar la diversitat de timbres dels instruments fem el senyal que segueixin a tots els instruments de fusta que hauran de seguir quan la resta s'aturi. Un cop hem avisat totes les fustes que han de continuar silenciem la resta d'instruments, deixem que tot el grup escolti les fustes i seguim tots plegats. Podem repetir el procés amb els instruments sacsejats (maraques o sonalls de les panderetes) i un tercer cop podem destacar els instruments que tenen forma de campana o esquellot.

III. Jocs per augmentar la Musicalitat del grup.

El joc dels números és un joc en què els participants han de tocar el seu instrument únicament en un número que han triat prèviament i no han comunicat entre 1 i 8. El facilitador conta en veu alta i s'ajuda

d'una campana en què va marcant els números 1 i 5 per mantenir els participants orientats en la seqüència. Aquest joc ajuda els participants a descobrir la resta del grup i quina és la seva aportació al conjunt.

El ritme en mímica. Aquest joc consisteix a simular l'acció de tocar l'instrument sense fer-ho. Al senyal del facilitador es deixa de simular l'acció per tocar l'instrument. L'objectiu és mantenir la sensació de pulsació i cohesió de grup fins i tot en els moments en què el grup està simulant a l'aire l'acció de tocar.

IV. Cançons.

Una cançó sempre és un bon recurs a un cercle de percussió. Arribat el moment en què el grup es troba en plena activitat i cohesionat aturar els instruments i utilitzar únicament la veu reforça el sentiment de grup i aporta unitat es poden utilitzar cançons senzilles. Una cançó que porta el nom d'un ritme com "Funga" és senzilla i és un recurs senzill i que el grup pot assimilar molt fàcilment i es pot intercalar amb l'acompanyament percussiu.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZTWySGpPVv0>

Quan ens reunim per tocar plegats, el poder del ritme ens porta a un lloc on compartim el mateix espai, temps i la mateixa música. Ens centrem a crear una cançó. En aquest instant, tot i que no toquem la mateixa nota i al mateix temps, compartim el sentit d'aquest moment rítmic. Qualsevol persona pot fer això, fins i tot si mai has tocat un instrument de percussió abans. No cal ser un xaman o un músic professional per experimentar la màgia del cercle de percussió. Quan toques amb un grup que vol anar a aquest lloc i crear la màgia de ser al mateix lloc al mateix moment, junts creeu el fenomen natural que comporta una sensació que el grup camina conjuntament i en línia els uns amb els altres.
(Arthur Hull)

Bibliografia

Arthur Hull

Llibres:

Rhythmical Alchemy Playshop

https://www.amazon.es/Rhythmical-Alchemy-Playshop-Circle-Spiral-bound/dp/B00Z8DT6DG/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1511908771&sr=8-1&keywords=Arthur+Hull

Drum Circle facilitation (Building community through rhythm)

https://www.amazon.es/Facilitation-Building-Community-Softcover-2007-06-01/dp/B01K14HKK2/ref=sr_1_5?ie=UTF8&qid=1511908771&sr=8-5&keywords=Arthur+Hull

Vídeo durada aproximada 60 mins.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=198&v=alkPn6FPpGE

Christine Stevens

The art and Heart of Drumcircles

https://www.amazon.es/Art-Heart-Drum-Circles/dp/1540002187/ref=sr_1_12?ie=UTF8&qid=1511908991&sr=8-12&keywords=Drum+Circle

Robert Lawrence Friedman

The Healing Power of the drum

https://www.amazon.es/Healing-Power-Drum-Psychotherapist-Performance/dp/0941677877/ref=pd_sim_14_3?encoding=UTF8&psc=1&refRID=TXS72JRRQRTCG3GF4585